

Kliniske retningslinjer – en bro mellem teori og praksis

/Palle Larsen, Center for Kliniske Retningslinjer.
Cand. Cur. Ph.d.-studerende, Institut for Folkesundhed,
Afdeling for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet og
University College Sjælland.

- Introduktion
 - Evidensbaseret praksis
 - POMI
 - Sammenhænge mellem redskaber
 - JBI model

Metoder

- Spørgsmålstyper
 - Baggrundsspørgsmål
 - Forgrundsspørgsmål
 - PICO
- Litteratursøgning
 - Søgestreng
 - databaser

Resultater

- Kliniske Retningslinjer
 - Instrukser
 - Implementering
 - uddannelse

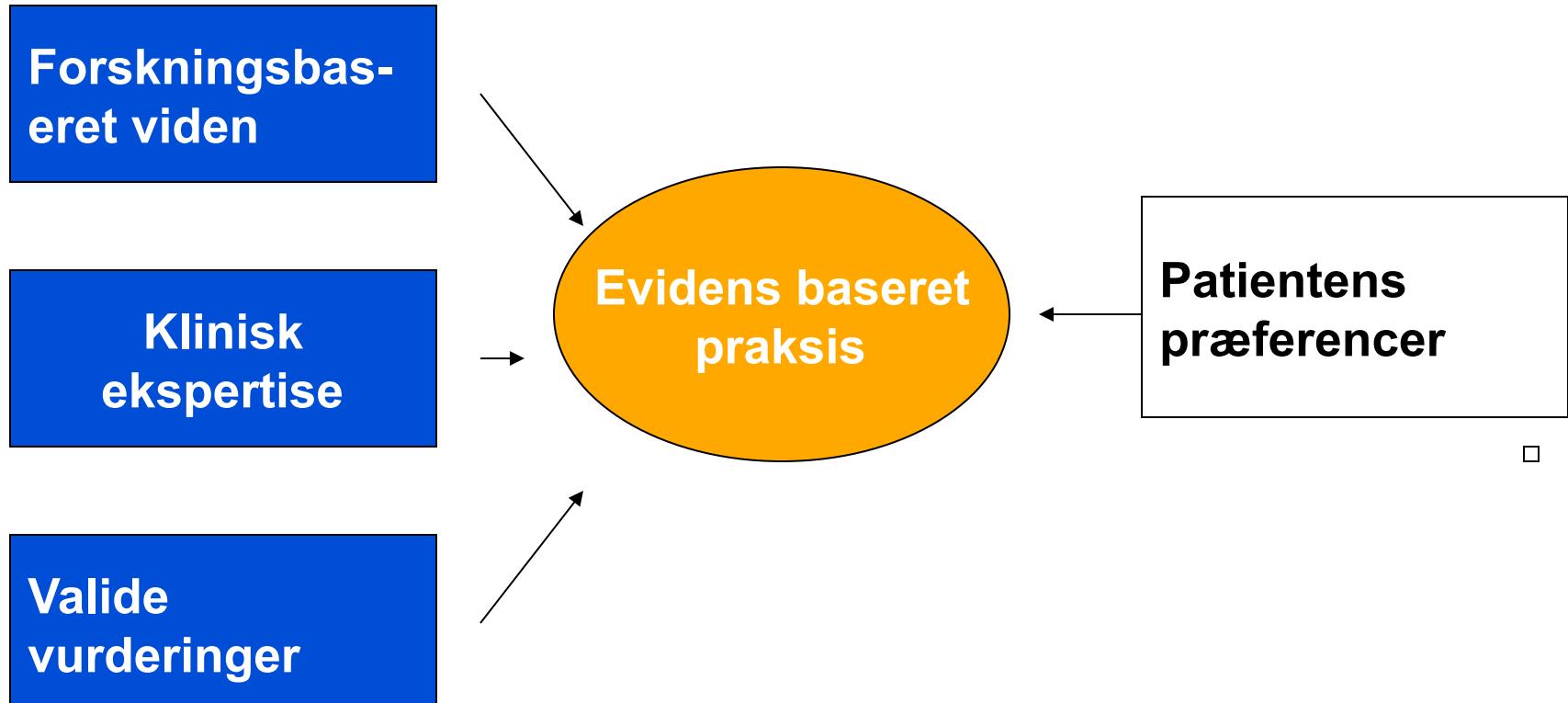
Evidence based medicine: what it is and what it isn't

- Evidence based medicine is the conscientious, explicit, and judicious use of current best evidence in making decisions about the care of individual patients.

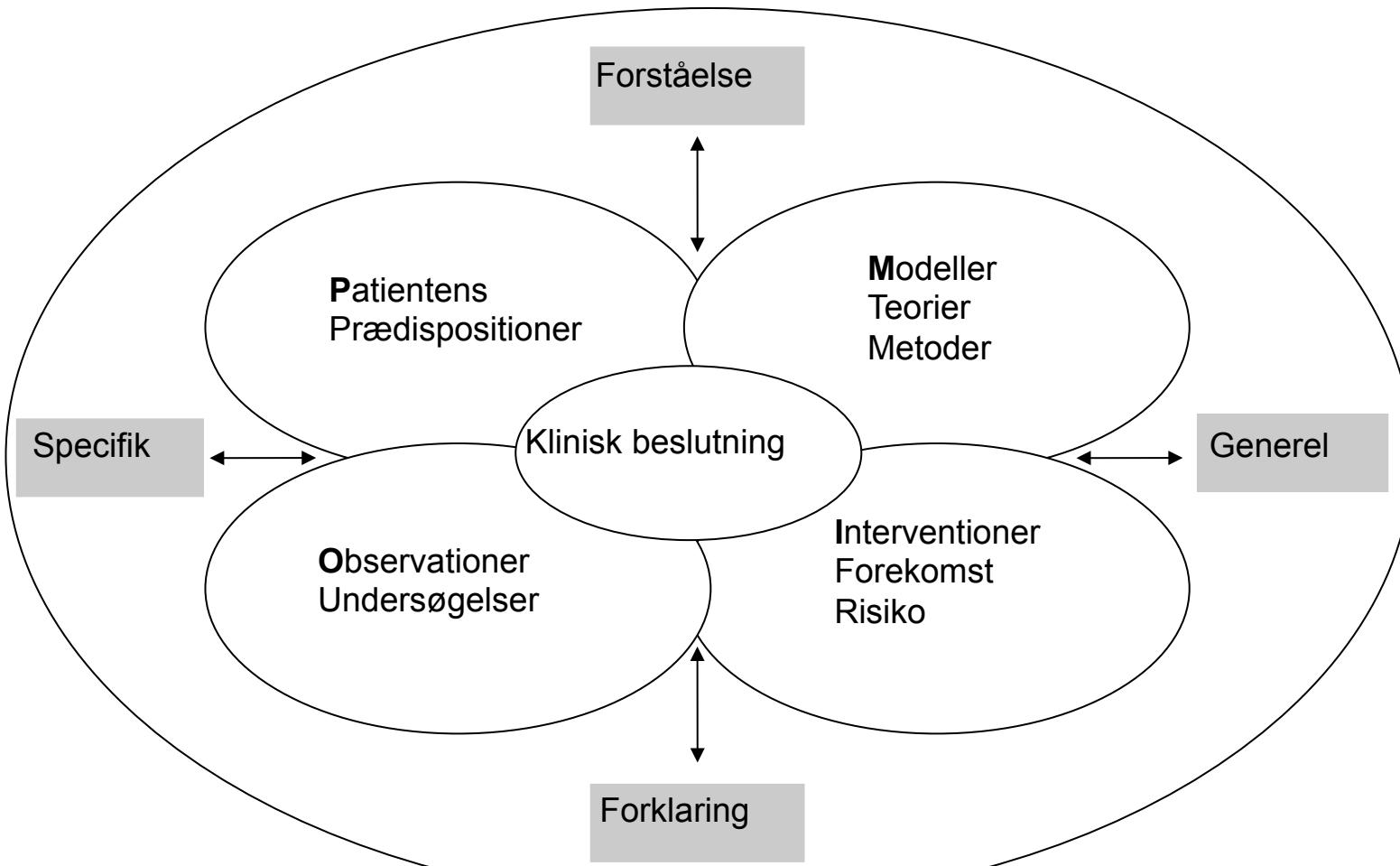
Evidence based medicine: what it is and what it isn't

- The practice of evidence based medicine means integrating individual clinical expertise with the best available external clinical evidence from systematic research.
- Sackett, David L ; Rosenberg, William M C Gray , J A Muir Haynes, R Brian Richardson, W Scott

Elementer i en evidensbaseret praksis

POMI-model for kliniske beslutninger

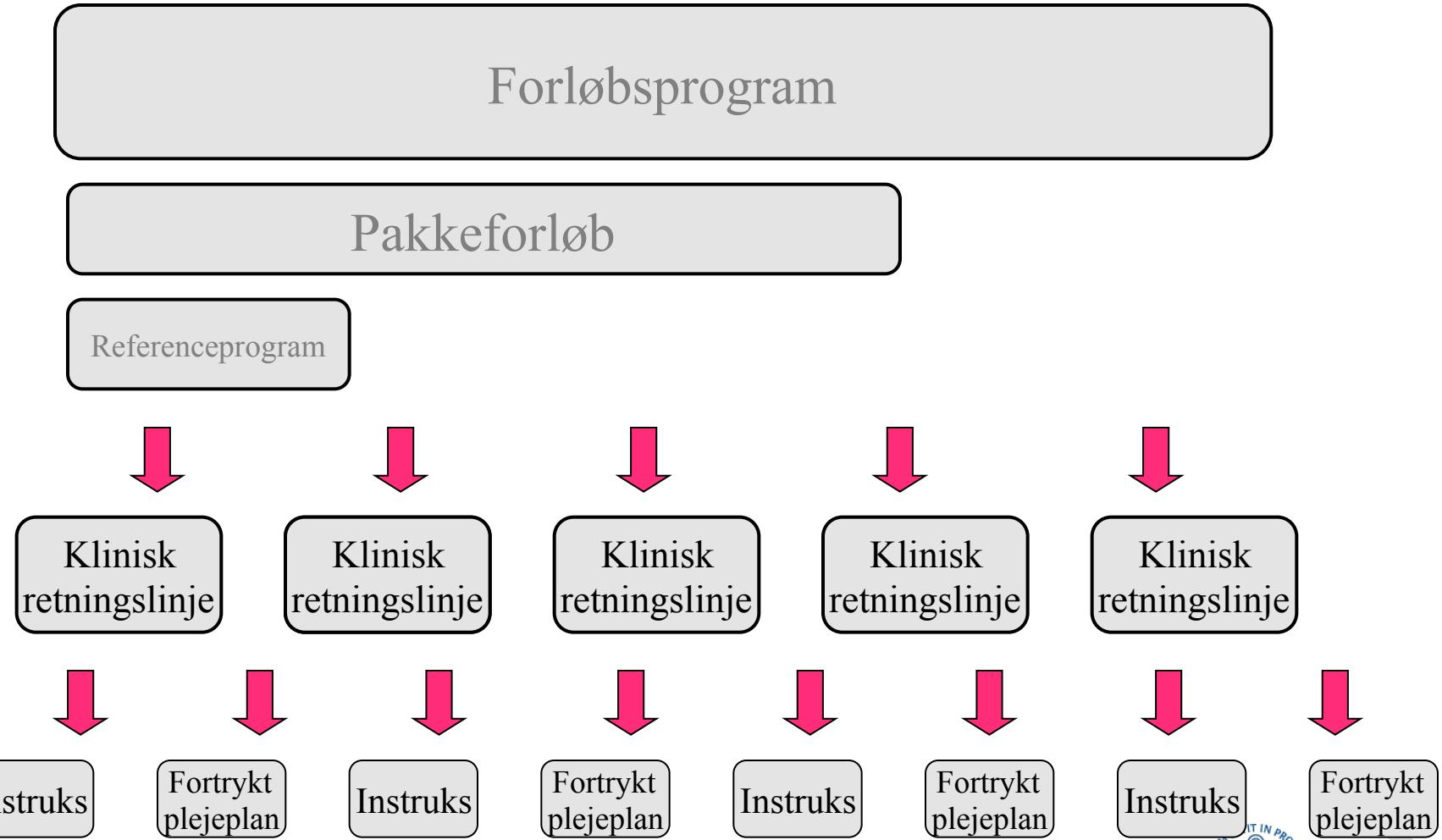

Pedersen & Hørdam, 2007

Center for Kliniske Retningslinjer • Nationalt Clearinghouse for Sygepleje, Aarhus Universitet

Illustrering af sammenhængen mellem redskaberne

Skema for evidensstyrke og –niveau

Publikationstype	Evidens - niveau	Evidens - styrke
Metaanalyse, systematisk oversigt Randomiseret kontrolleret studie	Ia Ib	A
Kontrolleret ikke-randomiseret studie Kohorteundersøgelse Diagnostisk test (direkte diagnostisk metode)	IIa IIb	B
Case-kontrol undersøgelse Diagnostisk test (indirekte nosografisk metode) Beslutningsanalyse Deskriptiv undersøgelse	III	C
Mindre serie, oversigtsartikel Ekspertvurdering, ledende artikel	IV	D

(SfR, 2004)

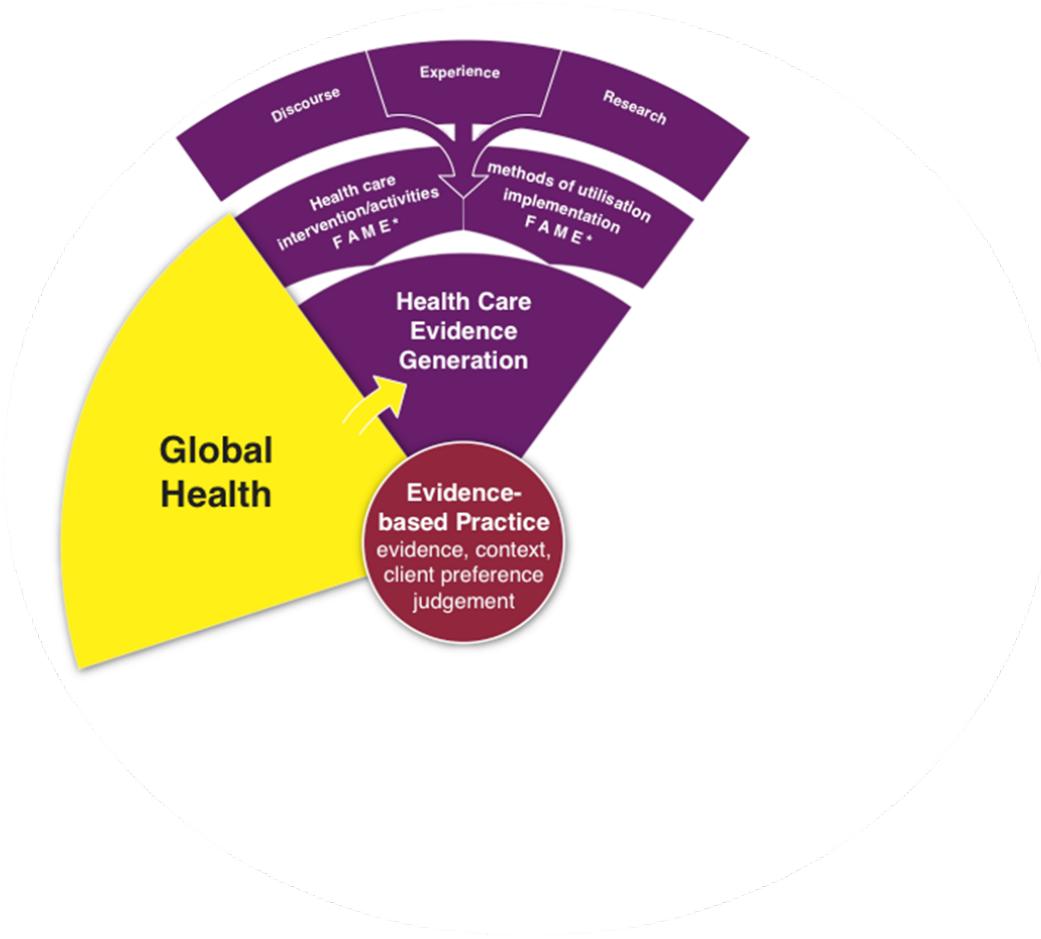
Evidensbaseret praksis

- ”Evidensbaseret praksis stimulerer til integration af kvalitativ og kvantitativ forskning af høj standard, sammen med den professionelles kliniske ekspertise og klientens baggrund, præferencer og værdier. Evidensbaseret praksis involverer klienten i beslutningsprocessen og bør bygge på, og ikke erstatte, kliniske skøn og erfaring.” (Sackett, David L ; Rosenberg, William M C Gray , J A Muir Haynes, R Brian Richardson, W Scott)

Sammenhængen mellem teori og praksis JBI

Evidence-based Practice
evidence, context,
client preference
judgement

OBS!

Er der evidens til at understøtte din praksis?

- Har du søgt efter evidens?
- Benytter du allerede nu evidens?
- Har du vurderet evidens kritisk?
- Findes der en fagprofessionel, lokal/national standard eller retningslinie, der er relevant for interventionen?
- Har du vurderet disse kilder kritisk?
- Holder du regelmæssigt din faglige viden ved lige?
- Deler du den evidens, du har samlet inden for et specielt område med andre, eksempelvis din klient og samarbejdspartnere?

Typer af spørgsmål

- Hverdagsspørgsmål
- *"ofte er man sig det ikke bevidst, at en stor del af det daglige arbejde for og med patienter består i at stille og besvare spørgsmål"*
- Fx. *hvilke bivirkninger er der ved Enalapril "Actavis"®, som patienten får?*

Andersen IB, Matzen. Evidensbaseret medicin. Gads Forlag 2007

Typer af spørgsmål

Som kliniker/forsker veksler vi mellem brugen af:

- Lukkede spørgsmål:
 - Indhente specifikke informationer, der er nødvendige at kende
 - Fokuserede spørgsmål
- Åbne spørgsmål:
 - Spørgsmål der åbner op for problemstillinger
 - Bredt formulerede

Andersen IB, Matzen. Evidensbaseret medicin. Gads Forlag 2007

Baggrundsspørgsmål

Danner baggrund for klinisk arbejde

- Bredt formulerede:
 - Hvad er rehabilitering?
 - Hvorledes plejer man patienter i rehabiliteringsfasen?
- Besvarelse findes:
 - I lærebøger, statusartikler, statusdokumenter

Andersen IB, Matzen. Evidensbaseret medicin. Gads Forlag 2007

Baggrundsspørgsmål

- Udgangspunkt for baggrundsviden
- Baggrundsviden baggrund for fokuserede kliniske spørgsmål, der er nødvendige for at finde evidens til at løse specifikke kliniske problemer
- Væsentligt at holde sin baggrundsviden ajour

Andersen IB, Matzen. Evidensbaseret medicin. Gads Forlag 2007

Forgrundsspørgsmål

- En proces, hvor man
 - Afgrænser
 - Prioriterer
 - Udvælger
 - fokuserer

Forgrundsspørgsmål = forskningsspørgsmål

- Indeholder følgende elementer:
 - Patienten eller patientens problem
 - Interventionen
 - Sammenligningsgrundlag
 - Outcome
 - PICO

Fokuserede spørgsmål

*Hvordan nedbringes antallet af
lungebetændelser hos bypass opererede
patienter?*

Ikke specifik nok, hvorfor?

Hvad mangler vi for at kunne:

- Søge litteratur?
- Udvælge litteratur?

PICO

- *Kan en systematisk intervention med tandbørstning og mundskyldning med Chlorhexidin mundskyllevæske 0,12% (fra 2 dage før til dagen efter) hos patienter der skal have foretaget bypass operation sammenlignet med en ikke systematisk intervention, nedbringe antallet af pneumonier hos disse patienter post operativt?*

Litteratursøgning

- Hvordan finder jeg søgeordene?
- Søgestreng
- Søg sammen med (forsknings)bibliotekar

Databaser

- PubMed
- Embase
- Medline
- Cinahl
- Cochrane

Unpublished databases

- AHRQ (Agency for Healthcare Research and Quality), Evidence Reports, Dissertation Abstracts, Google Scholar, SIGLE <http://www.opengrey.eu/> (System for Information on Grey Literature in Europe), The New York Academy of Medicine Gray Literature Report, Scirus Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD), and Mednar.

KR og praksis

- Kliniske retningslinjer
www.centerforkliniskeretningslinjer.dk
- Omsæt den kliniske retningslinje til lokale instrukser, der anvendes i afd.

Kliniske retningslinjer

- Kan Kliniske retningslinjer danne en bro mellem teori og praksis?

Konklusion

- De skaber en ramme, der kan guide klinisk praksis.
- De bidrager til at guide og støtte sundhedsprofessionelle i forhold til at opnå den bedst mulige praksis.
- De kan støtte sundhedsprofessionelle, der skifter praksisfelt.
- De skaber en ramme for prioritering af ressourcer.
- De fremstår som et udgangspunkt for diskussioner med aftagere vedr. fremtidige planlægning og udvikling.
- De kan være udgangspunkt for udvikling af forskningsspørgsmål.
- De kan bidrage med data i forhold til evaluering af praksis.
- De kan fremme sammenhæng i klinisk praksis og lighed i sundhedsydelse.
- De understøtter et effektivt tidsforbrug for sundhedsprofessionelle.
- De kan beskrive en patientcentreret tilgang til sundhedsydelse.

KR og praksis

- www.jalk.dk

Tak for opmærksomheden!

- Palle Larsen
- pla@ucsj.dk
- pla@kliniskeretningslinjer.dk